

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	1615200671
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1615200671.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Y. P., narodeného X. K. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Malacky, Záhorácka ul. č. 2942/60A, dieťa rodičov Ing. Y. W., narodenej XX. H. XXXX, T., T. B. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou Mgr. Katarínou Berkešovou, Malacky, Breclavská 3 a Ing. T. P., narodeného XX. Y. XXXX, W., R. XXX/X, o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o návrhu otca na úpravu styku s maloletým, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 8P/47/2015, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/82/2020 zo 17. mája 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom sp. zn. 11CoP/82/2020 zo 17. mája 2022 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) v napadnutých výrokoch o výživnom a o úprave styku, rozsudok Okresného súdu Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) č. k. 8P/47/2015-684 z 21. augusta 2019, ktorým súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého Y. výživným vo výške 800 eur mesačne počnúc 1. februára 2015, ktoré výživné počnúc dňom 1. augusta 2019 zvýšil na sumu 1 000 eur, s uložením povinnosti ho zasielať k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred; zročné výživné za obdobie od 1. februára 2015 do 21. augusta 2019 vo výške 28 013,57 eur povolil otcovi splatiť v šesť po sebe idúcich mesačných splátkach vo výške 4 669 eur, počnúc vykonateľnosťou tohto rozhodnutia s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky bude mať za následok splatnosť celého plnenia; uložil otcovi povinnosť prispievať na tvorbu úspor pre maloletého Y. sumou 300 eur mesačne počnúc narodením maloletého a od 1. februára 2015 sumou 500 eur mesačne, ktoré bude zasielať na osobitný účet zriadený na meno maloletého Y.; zročné výživné určené na tvorbu úspor vo výške 11 000 eur povolil otcovi uhradiť v jedenásť po sebe idúcich mesačných splátkach po 1 000 eur mesačne počnúc vykonateľnosťou rozhodnutia, zmenil tak, že uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého Y. výživným vo výške 450 eur mesačne počnúc 3. februára 2013 do 31. augusta 2019 a od 1. septembra 2019 zvýšeným výživným vo výške 500 eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný

zasíelať k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci; vyslovil, že zročné výživné na maloletého Y. za obdobie od 3. februára 2013 do 31. mája 2022 nevzniklo; vo zvyšku návrh matky v časti o bežnom výživnom zamietol. Otcovi uložil povinnosť prispievať na tvorbu úspor pre maloletého Y. sumou 300 eur mesačne počnúc dňom 3. februára 2013 do 31. januára 2015 a od 1. februára 2015 sumou 500 eur mesačne, ktoré bude zasíelať na osobitný účet zriadený na meno maloletého Y. P., vždy do 15. dňa v mesiaci popri bežnom výživnom. Matke uložil povinnosť do 7 dní od právoplatnosti rozsudku zriadiť v peňažnom ústave osobitný účet na meno maloletého Y. P., narodeného X. K. XXXX a identifikačné údaje zriadeného účtu oznámiť otcovi v lehote troch dní po jeho zriadení s tým, že vyslovil, že na nakladanie s finančnými prostriedkami nachádzajúcimi sa na tomto osobitnom účte maloletého je potrebný súhlas súdu. Zročné výživné vzniknuté z titulu tvorby úspor na maloletého Y. za obdobie od 3. februára 2013 do 31. mája 2022 v celkovej výške 51 200 eur uložil otcovi zaplatiť na osobitný účet maloletého zriadený v peňažnom ústave do 30 dní od oznámenia matky o identifikačných údajoch ňou zriadeného osobitného účtu na meno maloletého. Výrok o úprave styku, ktorým súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletým Y. a to v každom nepárnom kalendárnom týždni v roku vždy v pondelok od 15.30 hod. do 18.00 hod. a od piatka od 15.30 hod. do nedele do 18.00 hod. a v každom párnom kalendárnom týždni v roku vždy v pondelok a štvrtok v čase od 15.30 hod. do 18.00 hod. a v piatok od 15.30 hod. do 19.00 hod. s výnimkou obdobia od 10. júla do 20. júla a od 10. augusta do 20. augusta v každom párnom kalendárnom roku a s výnimkou od 1. júla do 9. júla a od 1. augusta do 9. augusta v nepárnom kalendárnom roku. Počas školských prázdnin a sviatkov upravil styk otca s maloletým od 1. júla od 9.00 hod. do 9. júla do 19.00 hod., od 1. augusta od 9.00 hod. do 9. augusta do 19.00 hod. v každom párnom kalendárnom roku a v nepárnom kalendárnom roku od 10. júla od 09.00 hod. do 19. júla do 19.00 hod. a od 10. augusta od 09.00 hod. do 19. augusta do 19.00 hod., v každom párnom kalendárnom roku vždy 24. decembra od 9.00 hod. do 17.00 hod. a 26. decembra od 9.00 hod. do 19.30 hod., v nepárnom kalendárnom roku dňa 25. decembra od 9.00 hod. do 1. januára nasledujúceho (párneho/kalendárneho roka) do 19.30 hod. a od 2. januára od 9.00 hod. do 6. januára do 19.30 hod., v každom párnom kalendárnom roku počas jarných prázdnin vyhlásených pre daný školský rok a kraj vždy od pondelka prázdninového týždňa od 9.00 hod. do nedele prázdninového týždňa do 18.00 hod., v každom nepárnom kalendárnom roku počas veľkonočných prázdnin od Zeleného štvrtka od 9.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18.00 hod., zmenil tak, že otec má právo stretávať sa s maloletým Y. v každom nepárnom kalendárnom týždni v roku vždy v pondelok od 15.30 hod. do 19.00 hod. a od piatka od 15.30 hod. do nedele do 19.00 hod. a v každom párnom kalendárnom týždni v roku vždy v pondelok a štvrtok v čase od 15.30 hod. do 19.00 hod. a v piatok od 15.30 hod. do 19.00 hod., s výnimkou obdobia jarných a zimných školských prázdnin, vianočných a veľkonočných sviatkov a mesiaca august v každom kalendárnom roku. Určil, že miestom prevzatia a odovzdania dieťaťa je bydlisko matky. Vo zvyšku výrok o úprave styku otca s maloletým Y., napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami podľa § 36 ods. 1, § 24 ods. 4 a 5, § 25 ods. 2, § 26, § 28 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, 3 a 4, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „Zákona o rodine“), a vo vzťahu k návrhu na určenie výživného uviedol, že vychádzajúc zo zistených majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, zohľadnením veku maloletého Y., jeho odôvodnených potrieb, zdravotného stavu, vývinových potrieb, ako aj s prihliadnutím na celkový vývoj životných nákladov a zaužívaný štandard, ktorý bol maloletému rodičmi vytvorený, považoval za primerané výživné vo výške 800 eur mesačne od 1. februára 2015 (od podania návrhu) a vo výške 1 000 eur mesačne od 1. augusta 2019, od nástupu maloletého do 1. triedy základnej školy, prihliadajúc na zabezpečenie potrieb do školy a zvýšené výdavky na dieťa. Na strane otca zohľadnil jeho priemerný mesačný príjem vo výške 5 645,76 eur netto, ďalší príjem z prenájmu nehnuteľností vo výške 400 eur, ako aj jeho celkové majetkové pomery, ktorý je vlastníkom viacerých nehnuteľností - rodinného domu, v ktorom býva, dvoch bytov, ktoré prenajíma a rekreačnej chalupy. Iné vyživovacie povinnosti nemá. Matka do troch rokov veku dieťaťa poberala rodičovský príspevok, do práce nastúpila v októbri 2017, v medziobdobí bola vedená ako matka starajúca sa o dieťa do 6 rokov veku dieťaťa. Za obdobie od septembra 2018 do mája 2019 bola zamestnaná ako učiteľka základnej školy s priemerným mesačným príjmom vo výške 635 eur, plus 44,79 eur daňový bonus na dieťa; od

júna 2019 bola nezamestnaná. Matka má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči plnoletému synovi, ktorému prispieva sumou 50 eur mesačne. Je vlastníčkou bytu nachádzajúceho sa v Malackách, v ktorom býva s maloletým dieťaťom. Otec sa od narodenia maloletého Y. podieľal na jeho výžive finančne, aj materiálne, prispieval na potreby matky v čase gravidity, takmer plnou mierou sa podieľal na zakúpení výbavičky a potrieb pre maloletého, od jeho narodenia preplácal matke hotové výdavky vzniknuté s bežným chodom starostlivosti o maloletého, ktorému zakupoval veci podľa želaní matky, pričom sa jednalo o výrobky bio kvality (oblečenie, kozmetika, strava), ako aj zabezpečil kúpu bytu v Malackách so zámerom stretávať sa s maloletým čo najčastejšie. Súd prvej inštancie zohľadnil fakt, že otec bol nútený maloletému zriadiť v jeho domácnosti kompletne vybavenie, keďže matka mu odmietala poskytnúť akékoľvek veci aj bežného denného charakteru pre maloletého. Zdôraznil, že určené výživné pokryje všetky odôvodnené potreby maloletého, nielen bežnú výživu, ale aj bude slúžiť na jeho všestranný rozvoj, zabezpečí mu životnú úroveň, na akú bolo zvyknuté. Ďalej súd prvej inštancie považoval za preukázané, že otec na výživu maloletého za obdobie od februára 2015 do augusta 2019 prispel celkovou sumou vo výške 9 161,73 eur, za školné v období od novembra 2017 do decembra 2017 uhradil poplatok spolu vo výške 640 eur, od januára 2018 do decembra 2018 spolu vo výške 3 894,50 eur, od januára 2019 do júla 2019 spolu vo výške 2 490,20 eur, teda celkom z titulu školného uhradil sumu vo výške 7 024,70 eur, ktoré platby v celkovej výške 16 186,43 eur súd prvej inštancie započítal ako zaplatené výživné pre maloletého, pričom materiálne plnenie otca pre maloletého pred jeho narodením, resp. tesne po narodení vyhodnotil ako podiel otca na zakúpení výbavičky pre maloletého. Ostatné materiálne plnenia (potravinu, oblečenie, hračky) považoval za prirodzenú súčasť starostlivosti otca o maloletého, preto sa nezaoberal výškou týchto výdavkov, ktoré sa nedali presne vyčíslieť, preto tieto uvádzané náklady otca do zaplateného výživného nezahrnul. Zročné výživné za obdobie od 1. februára 2015 ku dňu vyhlásenia rozsudku ustálil vo výške 28 013,57 eur (44 200 eur - výživné, ktoré mal otec uhradiť podľa súdneho rozhodnutia mínus 16 186,43 eur, t. j. doteraz otcom uhradené výživné), povolil otcovi splatiť v 6-tich mesačných splátkach vo výške 4 669 eur, počnúc vykonateľnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky bude mať za následok splatnosť celého plnenia. Zohľadnil poskytované príspevky na výživu maloletého vo finančnej, aj materiálnej forme otcom, preto nepovažoval za spravodlivé od otca požadovať uhradenie dlžného výživného jednorazovo. Výživné určil od podania návrhu, resp. od prvého dňa nasledujúceho mesiaca (návrh podaný dňa 28. januára 2015), neuznając argumenty matky k určeniu výživného od narodenia dieťaťa spočívajúce v tom, že z objektívnych dôvodov nemohla podať návrh skôr, keďže otec maloletého odmietol podpísať zápisnicu o určení otcovstva a bolo potrebné zaprieť otcovstvo k maloletému. Uvedené dôvody podľa názoru súdu prvej inštancie nespĺňali podmienky dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie výživného späťne. Konštatoval, že matka v čase nadviazania známosti s otcom maloletého bola vydatá, jej vzdelanie odôvodňuje záver, že si musela byť vedomá rizík takéhoto vzťahu, keď navyše vedome odmietala antikoncepciu a vedela o tom, že samotný otec sa nebránil a túžil sa stať otcom. Vyslovil názor, že skutočnosť, že matka mohla podať návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému až po tom, ako jej (bývalý) manžel zaprieť otcovstvo k nemu, nemôže byť brané na ujmu biologického otca. Uzavrel, že otcovstvo k maloletému bolo zapreté rozsudkom Okresného súdu Malacky č. k. 5C/102/2013-22 zo 17. apríla 2017; podľa vyjadrenia rodičov, obaja sa zúčastnili procesu uznania otcovstva súhlasným vyhlásením na matrike už v lete 2014, k podpisu vyhlásenia zo strany otca nedošlo z dôvodu nezhody rodičov na priezvisku maloletého, ktoré okolnosti nemôžu byť posudzované v neprospech otca aj s ohľadom k tomu, že otcovstvu sa nebránil a ako otec sa správal aj počas gravidity matky (v čase, kedy bola vydatá a manželstvo matky bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Malacky č. k. 9P/48/2012-38 z 1. júna 2012), prispieval na výživu matky, aj maloletého a podľa vyjadrenia otca za obdobie od augusta 2012 do dvoch rokov veku dieťaťa matke uhradil sumu cca 15 000 eur. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/28/2016 túto sumu ustálil minimálne na sumu 9 000 eur, pričom otec maloletého matku sprevádzal k lekárom, do pôrodnice, zabezpečil pre potreby svojej a matky byt predpokladajúc, že budú spolu žiť v partnerskom zväzku, byt vyberala matka, od narodenia prejavoval záujem o dieťa, kupoval mu veci podľa želania matky, prispieval aj finančne na tvorbu jeho úspor. Súd prvej inštancie dospel teda k záveru, že skutočnosť, že rodičia nezačali spolu žiť a k určeniu otcovstva maloletého došlo až v decembri 2014, nie je možné pripísať iba na vrub otca, preto v prevyšujúcej časti návrh matky na určenie výživného zamietol (matka žiadala určiť výživné vo výške 1 000 eur mesačne).

3. Vo vzťahu k uloženej povinnosti otca prispievať na výživu maloletému aj formou na tvorbu úspor zohľadnil, že otec od narodenia maloletého založil sporiaci účet, na ktorý podľa jeho vlastného vyjadrenia pravidelne prispieva sumou 300 eur mesačne a tento faktický stav dal do súladu so stavom právnym. Prihliadajúc na jeho dlhodobý príjem a majetkové pomery, ktoré mu umožňujú tvoriť úspory zdôraznil, že vytvorené úspory maloletého môžu v budúcnosti pokryť jeho náklady na výživu, v prípade straty príjmu otca v takom rozsahu, v akom je v súčasnosti. Súd prvej inštancie zaviazal otca k povinnosti prispievať na úspory maloletého sumou 300 eur mesačne od jeho narodenia a od 1. februára 2015 sumou 500 eur mesačne, čím vzniklo otcovi ročné výživné na tvorbu úspor za uvedené obdobie vo výške 11 000 eur, ktoré mu povolil uhradiť v 11-tich splátkach po 1 000 eur mesačne počnúc vykonateľnosťou rozhodnutia. Konštatoval, že otec mal pri takto určenom výživnom zaplatiť za obdobie od februára 2013 do januára 2015, t. j. 24 mesiacov x 300 eur, spolu 7 200 eur, od februára 2015 do augusta 2019 vrátane, t. j. 55 mesiacov x 500 eur, spolu 27 500 eur, teda celkom sumu vo výške 34 700 eur. Zo ročného výživného odpočítal sumu 23 700 eur, ktorú otec vložil na osobitný účet maloletého. S poukazom na uvedené dôvody návrh matky vo zvyšku zamietol (matka žiadala na tvorbu úspor sumu 500 eur mesačne).

4. Pri rozhodovaní o úprave stretávania sa otca s maloletým, súd prvej inštancie vychádzal zo znaleckého posudku, zo zhodných tvrdení rodičov, z vyjadrenia maloletého dieťaťa, z ktorých dôkazov považoval za preukázané, že otec maloletého dieťaťa je dostatočne spôsobilý postarať sa o maloletého Y., ako aj vytvárať mu podmienky pre jeho zdravý psychický, fyzický a sociálny vývoj. Správanie sa otca, jeho povahové vlastnosti, jeho vzťah k maloletému Y. (jedná sa o jeho jediné dieťa) nenaznačujú žiadne pochybnosti, že by stretávanie sa mal. Y. s otcom nebolo v jeho záujme. Obaja rodičia zhodne uviedli, že sa v podstate na bežnom styku otca s maloletým vedia dohodnúť, problémy majú iba pri dohode na prespaní maloletého Y. u otca, lebo matka s tým nie je stále stotožnená, preto súd prvej inštancie považoval za nevyhnuté určiť presné časové úseky stretávania sa otca s maloletým Y.. Bežné stretávanie sa otca s maloletým súd prvej inštancie ponechal tak, ako bolo upravené doteraz právoplatným neodkladným opatrením. S ohľadom na plánovaný nástup maloletého na základnú školu, súd prvej inštancie upravil v pracovnom týždni čas návratu maloletého do domácnosti matky na 18.00 hodinu. Zároveň zmenil stretávanie sa otca počas letných prázdnin, kedy určil periodicitu striedania sa maloletého dieťaťa na deväť dní u otca, následne deväť dní u matky a zvyšok ponechal na bežnú úpravu styku, nakoľko z doterajšieho dokazovania považoval za preukázané, že maloletý Y. je navyknutý na matku a vzťah otca s maloletým Y. je potrebné zintenzívňovať postupnými krokmi. V závere apeloval na rodičov, že akákoľvek deformácia vzťahu rodiča s dieťaťom v dôsledku odcudzenia je neskôr napravitelná len veľmi ťažko. Je preto v záujme maloletého dieťaťa, aby matka umožnila otcovi pravidelný (a čo najširší) kontakt s maloletým Y., v rámci ktorého by aj otec mohol realizovať výchovné pôsobenie na maloleté dieťa. Maloletý Y. potrebuje aj mužský vzor správania sa, otec je v plnej miere schopný mu ho poskytnúť, a tým bude maloletý Y. mať možnosť získavať zručnosti, ktoré mu matka nevie poskytnúť. Zároveň súd prvej inštancie zdôraznil povinnosť matky, bez ohľadu na jej vzťah k otcovi, nielen maloleté dieťa na styk s otcom riadne pripraviť, ale mu ho i osobne odovzdať v určenom čase a mieste, viesť maloletého k účte k otcovi a umožniť mu nerušený pobyt u otca, bez zasahovania do programu, ktorý otec maloletému pripraví, ako aj vyvarovať sa následného „získovania“ názoru maloletého na pobyt u otca.

5. Odvolací súd po doplnení dokazovania aj so zameraním sa na zmenu pomerov na strane maloletého dieťaťa, jeho nástupom na povinnú školskú dochádzku, oboznámením sa s majetkovými a osobnými pomermi rodičov, ich príjmov konštatoval, že matka do veku troch rokov dieťaťa poberala materský a neskôr rodičovský príspevok a prídavky na dieťa, následne bola vedená ako matka starajúca sa o dieťa do 6 rokov veku dieťaťa bez nároku na rodičovský príspevok, do práce nastúpila až v októbri 2017 a do augusta 2018 zarábala v priemere mesačne 564 eur netto, od septembra 2018 do mája 2019 dosahovala príjem 647 eur, od 1. júla 2019 do 2. septembra 2019 poberala dávky v nezamestnanosti v priemere mesačne 581,83 eur, od septembra 2019 do augusta 2021 zarábala 906 eur netto, od 6. augusta 2021 bola nezamestnaná až do 1. apríla 2022, kedy uzatvorila pracovný pomer s dohodnutou mzdou vo výške 850 eur s pohyblivou zložkou do 100 eur (pracovná zmluva z 28. marca 2022). Má ukončené vysokoškolské vzdelanie s dosiahnutým titulom Ing., pričom v priebehu celej doby (od dovŕšenia troch

rokoch dieťaťa) pracovala len v určitých obdobiach a vykonávala aj prácu, ktorá nezodpovedala jej dosiahnutému vzdelaniu, resp. odboru, čo znamená, že nevyužila svoje schopnosti a možnosti. Matka má jedno plnoleté študujúce dieťa, ktorému prispieva na základe vzájomnej dohody výživným vo výške 50 eur mesačne, je vlastníčkou bytu nachádzajúceho sa v Malackách a jej náklady na bývanie predstavujú cca 130 eur mesačne. Otec zarábal v roku 2013 v priemere mesačne 5 161,21 eur netto, v roku 2014 mesačne 6 478,66 eur netto, v roku 2015 mesačne 5 260 eur netto, rok 2016 až 2017 mesačne 5 645 eur netto, v roku 2018 mesačne 7 434 eur netto, v roku 2019 mesačne 4 175 eur netto, v roku 2020 mesačne 4 514 eur netto, v roku 2021 mesačne 4 650 eur netto a v januári a vo februári 2022 mu bola vyplatená odmena vo výške 10 455 eur. Má ďalší príjem z prenájmu nehnuteľností v priemere vo výške cca 400 eur mesačne. Je vlastníkom dvoch bytov nachádzajúcich sa v Trnave, rodinného domu - chalupy v Starej Turej, podielovým spoluvlastníkom bytu na Čajkovského ul. 8 v Kostolišti, ornej pôdy vo Veľkých Levároch a v Trnave, jeho mesačné náklady predstavujú v priemere sumu cca 2 000 eur (vrátane nákladov na pohonné hmoty, poistenia, bývanie, náklady súvisiace so správou jeho nehnuteľností, splátky hypotéky 397,75 eur mesačne, investičné a životné poistenie). Odvolací súd po dôslednom zvážení rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, s poukazom aj na majetkové pomery oboch rodičov, vyššiu životnú úroveň otca, zmenil napadnutý výrok o výživnom na maloletého v súlade s § 388 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) od jeho narodenia do 31. augusta 2019 vo výške 450 eur mesačne a od 1. septembra 2019 (t. j. od nástupu na povinnú školskú dochádzku) vo výške 500 eur mesačne, považujúc určenú výšku výživného za primeranú s prihliadnutím na zmenu pomerov na strane dieťa, matky (nástup do práce a možnosť zamestnať sa), ako aj zodpovedajúcu kritériám rozhodným pre určovanie výživného na maloleté dieťa a zohľadňujúcu vek, odôvodnené potreby a záujem maloletého (§ 62 a nasl. Zákona o rodine). K zmene výroku o výške ročného výživného ustálil, že otec od 3. februára 2013 do 31. mája 2022 celkom zaplatil 52 016 eur. Po vyhlásení rozsudku súdom prvej inštancie zaplatil ročné výživné v celkovej výške 28 014 eur a od septembra 2019 platil mesačne výživné vo výške 1000 eur do mája 2022. Celkom na výživu maloletého Y. zaplatil 62 014 eur, čím mu vznikol preplatok na úhradách výživného vo výške 9 984 eur. Zároveň zaplatil školné v súkromnej materskej škole, ktorú maloletý navštevoval v celkovej výške 7 024,70 eur, a sumu 1 486,35 eur určenú pre maloletého na účet „Y. a W.“. Odvolací súd na základe uvedeného ustálil, že ročné výživné za obdobie od 3. februára 2013 do 31. mája 2022 nevzniklo. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa bežného výživného návrh matky zamietol.

6. Odvolací súd s poukazom na ustanovenia § 65 a § 66 Zákona o rodine, zmenil výrok týkajúci povinnosti otca prispievať maloletému na tvorbu úspor v súlade s § 388 CSP tak, že konštatoval, že boli splnené podmienky na určenie tvorby úspor v zmysle § 63 ods. 3 Zákona o rodine so zachovaním určenej výšky 300 eur mesačne. Odvolací súd doplnil údaje týkajúce sa zriadenia účtu, splatnosti jednotlivých platieb, ako aj lehoty na zriadenie účtu v prospech maloletého dieťa. Ustálil, že otcovi doposiaľ vznikla povinnosť platiť na tvorbu úspor maloletému vo výške 51 200 eur, preto v súlade s § 232 ods. 2 a 3 CSP určil lehotu splatnosti otcovi zaplatiť finančné prostriedky na osobitný účet maloletého Y..

7. Následne odvolací súd po zohľadnení uplatnených námietok rodičov vo vzťahu k výroku o úprave styku, zmenil výrok v súlade s § 388 CSP tak, že s prihliadnutím na vek a záujem maloletého dieťaťa, upravil styk otca s maloletým počas bežného roka s výnimkou obdobia jarných a zimných školských prázdnin, vianočných a veľkonočných sviatkov a mesiaca august v každom kalendárnom roku. Zároveň upravil a predĺžil čas realizácie styku otca s maloletým v priebehu pracovného týždňa tak, aby maloletému, ako aj otcovi vytvoril priestor na spoločný kontakt a otcovi možnosť podieľať sa na zabezpečení starostlivosti a výchovy maloletého Y.. Nevyhovelo matkou navrhovanému obmedzeniu styku, s prihliadnutím na stanovisko otca, ktorý pred súdom prehlásil, že o akejkoľvek zmene sa vie s matkou dohodnúť. Doplnil výrok o určenie miesta odovzdania a prevzatia maloletého, ktorý absentoval. Napokon skonštatoval, že úprava styku počas jarných, jesenných, zimných prázdnin a vianočných sviatkov, ako aj úprava v mesiaci júl v každom kalendárnom roku v určenom rozsahu súdom prvej inštancie je súladná so záujmom maloletého dieťaťa, preto v tejto časti napadnutý výrok potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. O trovách konania rozhodol v súlade s § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného

mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

8. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie matka (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietaním, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolateľka nesúhlasila so závermi súdu, ktoré považovala za nesprávne, lebo podľa jej názoru súd zistené skutkové okolnosti nesprávne interpretoval. Poukázala najmä na konštatovania súdu vyplývajúce z odôvodnenia, týkajúce sa starostlivosti o maloletého, poskytnutia pravidelnej finančnej čiastky výživného zo strany otca, resp. o kariéru a príjmy matky. Podľa dovolateľky odvolací súd nevyhodnotil správne skutkový stav veci, niektorým skutočnostiam vôbec nevenoval pozornosť, a bez opory v dokazovaní sa vyslovene prikláňal k tvrdeniam otca. Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd dospel k nesprávnym záverom a neprimerane znížil výživné pre maloletého, nezohľadnil pri určovaní vyživovacej povinnosti zákonné právo dieťaťa participovať na životnej úrovni rodiča /otca/, nezohľadnil osobnú starostlivosť rodiča /matky/ o dieťa a taktiež nezohľadnil možnosti povinného a potreby oprávneného, čím porušil článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Uvedené konanie súdu tak viedlo v konečnom dôsledku k odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Nad rámec dovolania dovolateľka poukázala na skutočnosť, že predsedníčka senátu poučila otca o možnosti žiadať od matky spotrebované výživné z titulu bezdôvodného obohatenia. Podľa dovolateľky takéto právne poučenie je v rozpore so zásadou nezávislosti a nestrannosti súdu. Rovnako poukázala na absolútne neadekvátnu dĺžku konania. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie rozhodnutie.

9. Otec vo vyjadrení k dovolaniu nesúhlasil s uplatneným dovolacím dôvodom. Poukázal na skutkové okolnosti týkajúce sa starostlivosti o maloletého Y., jeho záujmu o podieľanie sa na jeho výchove a jeho zdravom psychickom i fyzickom vývine. Zároveň sa vyjadril aj k uvádzaným skutočnostiam matkou, s ktorými nesúhlasil, s tým že prezentoval vlastný názor. Navrhol dovolanie zamietnuť.

10. Kolízny opatrovník sa k doručenému dovolaniu písomne nevyjadril.

11. Dovolateľka repliku k vyjadreniu otca nepredložila.

12. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci odvolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

13. V danom prípade dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré konanie je od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je upravený v ustanovení § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“; posudzovanie prípustnosti dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, je potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

14. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a odvolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či

sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

15. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

16. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

17. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

18. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

19. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdý dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je daný dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

20. V tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

21. V danom prípade dovolateľka zastúpená kvalifikovaným zástupcom, pri vymedzení dovolacieho dôvodu uplatneného v zmysle § 421 ods. 1 CSP, namietaním tvrdého odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe nepostupovala v súlade s náležitosťami jeho vymedzenia vyplývajúcimi z § 432 CSP.

Z obsahu dovolania len vyplýva jej nesúhlas so skutkovými závermi, ku ktorým dospel odvolací súd na základe výsledkov vykonaného, a najmä doplneného dokazovania, ako aj zisteného skutočného stavu veci. Uplatnené námietky týkajúce sa skutkových okolností, ich posúdenie a vyhodnotenie odvolacím súdom, nemožno považovať za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s prihliadnutím aj k tomu, že posúdenie odôvodnených potrieb maloletého dieťa, možností a schopností rodičov, ako aj ich majetkových a osobných pomerov, zodpovedá vždy individuálnym okolnostiam konkrétnej veci, ktoré sú skutkovej povahy. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Napokon ani v snahe autenticky porozumieť obsahu textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 336/2019), aplikujúc ustanovenie § 124 CSP v spojení s čl. 11 ods. 1 až 3 Základných princípov CSP, dovolací súd nedospel k vyabstrahovaniu žiadnej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej dovolacieho súdu. V dôsledku nevymedzenia relevantnej právnej otázky v zmysle tohto ustanovenia neboli splnené predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

22. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. f) CSP z dôvodu nevymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

23. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení § 52 CMP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.